Štev. 24. Letnik LXVII. (Šol. l. 1926/27.). V Ljubljani, 20. januarja 1927. Poštnina plačana v gotovini.

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/I. Vse pošiljatve je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko politiško glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna štev. 1·50 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana" ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po Din 2·50 od petit vrste. Inseratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Seja širjega sosveta UJU — poverjeništvo Ljubljana dne 2. februarja 1927.

Dne 2. februarja 1927 se vrši seja širjega sosveta UJU — poverjeništvo Ljubljana v deški osnovni šoli v Celju. Začetek točno ob 10. uri dopoldne.

Dnevni red.

1. Otvoritev seje in poročilo poverjenika A. Skulja.
2. Tajnikovo poročilo. Poroča tajnik Josip Kobal.
3. Poročilo revizijskega odseka o izvršeni reviziji poverjeništva za leto 1924., 1925. in 1926. Poroča blagajnik R. Grum.
4. »Zveza državnih nameščencev« in naloge učiteljstva pri skupnem nastopu z ostalim državnim uradništvom. Poroča urednik Ivan Dimnik.
5. Delovni program učiteljstva in društev Pov. UJU — Ljubljana. Poroča Josip Ribičič.
6. Temeljne zahteve k projektu šolskega zakona. Poroča Rudolf Mencin.
7. Proračun za II. polovico poslovnega leta 1926./27. Poroča R. Grum.
8. Predlogi in nasveti okrajnih učiteljskih društev Poverjeništva UJU — Ljubljana.

Opomba: Predloge in nasvete naj pošljejo okrajna društva poverjeništvu najmanj 3 dni pred sejo, ker se na kasneje dospele poslane ali na seji oddane predloge ne bomo ozirali. — Po členu 14. pravil UJU so člani širjega sosveta **člani ožjega sosveta in vsi predsedniki okrajnih društev.** Prisotnost vseh članov na seji je obvezna. Ako se kak član ne more udeležiti seje, lahko pooblasti namestnika, ki se mora izkazati na seji s pismenim pooblastilom. Zastopana morajo biti vsa včlanjena društva! — Po čl. 40. a) poslovnika plačajo predsednikom oziroma namestnikom stroške okrajna društva. — Seja širjega sosveta je javna, ako se na seji sami javnost ne izključi. Prostor za poslušalce je za sedeži članov širjega sosveta.

UJU — poverjeništvo Ljubljana.

Andrej Skulj, poverjenik.

Josip Kobal, tajnik. *Rado Grum, blagajnik,*

Ena najmodernejših šol v naši državi.

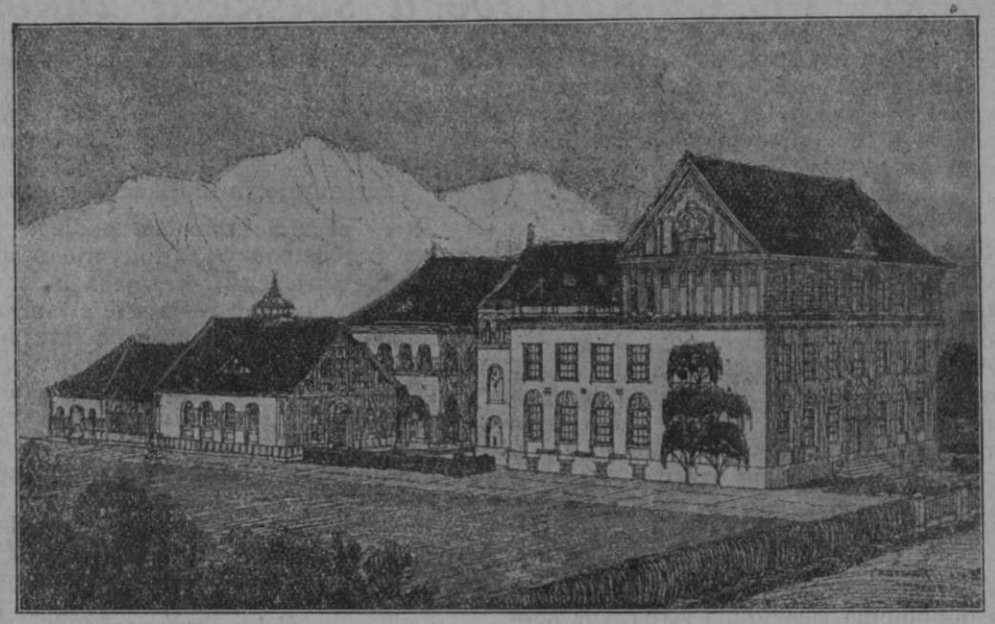

Osnovna in meščanska šola v Mežici, za katero ima tov. Möderndorfer svoje zasluge in ki igra veliko vlogo pri premestitvi tov. Möderndorferja.

Slučaj Möderndorfer v pravni luči.

Ob premestitvi člana našega društva tov. Möderndorferja, se zavedamo, da stojimo pred slučajem težkega disciplineranja, ki je po načinu izvršitve popolnoma osamljen v zgodovini slov. učiteljstva, dasi smo bili vajeni pod tujim jarmom preganjanja. Zato ne moremo molčati in ne bomo molčali, dokler se zadeva popolnoma ne uredi, ker nam gre za varovanje najelementarnejših stanovskih pravic.

Izjavljamo, da je našemu pravnemu čutu popolnoma neumljivo, kako je možna proti jasnim določbam zakona kazenska premestitev brez predhodno izvršene disciplinske preiskave in obsodbe, nepojmljivo tudi, da se krivica, ko se je enkrat javno ugotovila, takoj ne popravi v interesu ugleda šolske uprave **same.**

Ne zahtevamo nič drugega kot **smiselno izvajanje zakona.**

Zato pozivljamo poverjeništvo, da točno ugotovi, kako se je cela zadeva izvršila in ne odneha prej, preden to popolnoma ne pojasni z vsem njenim ozadjem.

(Sklep občnega zbora učiteljskega društva za Mežiško dolino dne 15. januarja 1927).

V zgodovini slov. učiteljstva nahajamo v pravnem pogledu premnogo temnih strani. Zlasti obmejno učiteljstvo je v Avstriji stalno čutilo brutalno pest gospodujočega naroda in čutili smo se vedno kot državljani druge vrste.

Pri vseh nasiljih in krivicah, prizadejanih slovenskemu učiteljstvu, pa so avstrijski mogotci vendar skušali varovati vsaj videz zakonitega postopanja in zlasti se je smatralo disciplineranje brez predhodnega zaslišanja — razen slučajev kazenskih deliktov, ki imajo za posledice takojšnjo odpustitev od službe — v pravni državi kot nemogoče.

Slučaj Möderndorfer je v resnici docela osamljen v zgodovini slovenskega učiteljstva. V Möderndorferjevem slučaju ne gre, to je treba povdariti, za premestitev po členu 71. urad. zakona, ampak za kazensko premestitev brez disciplinske preiskave in obsodbe, izvršene tudi v formalnopravnem oziru na način, ki se nam zdi brez primere.

Danes je zadeva vsaj nekoliko že razčiščena in dolžni smo o njej poučiti članstvo in našo javnost.

Premestitev je izvršilo ministrstvo prosvete z odlokom od 18. novembra 1926 — na čigavo intervencijo, to ostani za enkrat še odprto vprašanje — in kakor smo poučeni, s sklicavanjem na činovniški zakon z ozirom na nekatere stavke v Möderndorferjevi brošuri »Boji in napredek mežiških rudarjev«.

Z ozirom na sklicevanje na člen 4. urad. zakona seve premestitev po službeni potrebi, t. j. po členu 71. urad. zakona ni bila mogoča, ne glede na znano izjavo g. ministra prosvete, da se bodo stalni učitelji premeščali samo potom natečaja.

Postopek se z zakonom na noben način ne da utemeljiti ali zagovarjati, ne po uradniškem zakonu, ki pa v pogledu disciplinskega postopka za učiteljstvo žal ne velja, ne po veljavnem koroškem zakonu, po katerem bi mogel kazensko premestitev načelno izreči le veliki župan, odnosno pri njem ustanovljeni disciplinski senat in potem staviti ministrstvu zadevni predlog.

Koroški zakon je sicer v disciplinskem pogledu pomanjkljiv in zastarel, vendar zahteva izrečno zaslišanja in obsodbe pred izvršitvijo kazni. Pri količkaj smiselni razlagi priznava disciplinirancu tudi pravico priziva z odložilno močjo.

Prepričani smo, da v premestilnem odloku ministrstva, na podlagi katerega je bil Möderndorfer službe razrešen, sploh ni bil citiran koroški zakon, in nič ne dvomimo, da je velikemu županu, odnosno prosvetnemu oddelku moralo biti na prvi pogled jasno, da se je zgodila pravna zmota. Brezdvomno je veliki župan tudi takoj opozoril ministrstvo na to.

Tembolj čudno in nepojmljivo pa je za nas, da je prosvetna oblast pri velikem županu naročila sreskemu poglavarju v Prevaljah, da Möderndorferja takoj razreši službe v Mežici in ga napoti k Sv. Barbari z opozorilom na člen 133., točko 7. uradniškega zakona.

S tem je prosvetna oblast pri velikem županu napravila po našem mnenju pravno zmedo še večjo in izročila zadevo javnosti, tako, da se pravna pomota ni dala več interno popraviti. Kakšen razlog so imeli pri velikem županu za to?

V razrešilnem dekretu sreskega poglavarja je naveden pač odlok ministrstva prosvete, po katerem je Möderndorfer premeščen, ni pa naveden zakon, odnosno zakonski člen, po katerem se je odlok izdal (kar je umljivo z ozirom na zgorajšnjo našo domnevo o pravni pomoti v odloku). Pač pa se Möderndorferju obljublja v razrešilnem dekretu naknadna dostavitev premestilnega dekreta, katera obljuba pa še danes po poldrugem mesecu ni izpolnjena.

Predstavljamo si sedaj nastali pravni položaj disciplineranca. Zakon mu jamči možnost priziva z odložilno močjo. Za možnost priziva pa je potrebno poznanje zakona in člena, po katerem se je pravni akt izvršil. Ako mora premeščeni učitelj nastopiti mesto, preden se mu dostavi dekret, je seve ta pravica postala iluzorna. Gotovo lahko vloži priziv proti premestitvi tudi potem, ko je že nastopil novo službo, a odložilna moč priziva je postala z izsiljenim nastopom službe ničeva.

Že iz tega dejstva po našem pravnem pojmovanju jasno izhaja, da odlok, s katerim je bila odrejena razrešitev Möderndorferja, ne more pred zakonom držati. Ker se Möderndorfer ni mogel pritožiti proti premestitvi kot taki, je vložil priziv proti odloku velikega župana, s katerim se razrešitev odreja. Ta odlok predstavlja v opisanih okoliščinah brez dvoma neki relativno samostojen pravni akt z izvestnimi pravnimi posledicami, za katere nosi odgovornost oblast, ki ga je izdala, zlasti ako se je zavedala, da je ministrski odlok v pravnem oziru pogrešen. Da se je tega zavedala, se da sklepati iz dejstva, da ni citirala člena, po katerem je odlok izdan, in še do danes ni izstavila obljubljenega dekreta.

Potemtakem je bil priziv proti odloku po našem pravnem čutu dopusten. Veliki župan pa je odločil, da proti razrešitvi ni priziva, to se pravi, disciplineranec mora radi očitne pravne zmote zgubiti neko zakonito mu zajamčeno pravico.

Toda to še ni vse!

Po naših informacijah so v ministrstvu prosvete pravno zmoto uvideli in velikemu županu v Mariboru naročili (vsaj tako se je zastopnikoma UJU pri ministrstvu zagotovilo), da se Möderndorferja radi inkriminiranih stavkov v njegovi brošuri, ki naj bi dale pravno podlago za premestitev, zasliši. **To je v stvari preklic premestilnega odloka,** in sicer popolnoma jasen, ako tudi ne bi bil izrečno naročen, kajti iz pravnega stališča je popolnoma nemogoče in absurdno, da bi premestilni odlok prejudiciral izidu disciplinske preiskave. Predno se je torej zaslišanje izvršilo, bi se morala razrešitev preklicati. Zgodilo se jo prvo — Möderndorfer je bil zaslišan — ne pa drugo.

Umljivo nam je, da je za oblast neprijetno izdajati tak preklic — zlasti v tem slučaju. Ni nam treba tudi dosti ugibati o drugih razlogih, da se preklic zavlačuje. Treba je pač prej zaključiti redno disciplinsko preiskavo, ali najti kak drug izhod, da se hkrati s preklicem starega odloka izda nov premestilni odlok, ki bo ustrezal zakonu.

A to ni in ne more biti pravilen postopek in ne more utrditi med učiteljstvom vere v objektivnost. Ta postopek daje naravnost povod za razne kombinacije in razlage, ki niso v prid ugleda. Z vsem dosedanjim postopanjem se je doseglo edino to, da se javnost čimdalje bolj peča z zadevo in da postaja za nepoučene kroge — in mogoče tudi poučene — vedno bolj zamotana, da ne rečemo skrivnostna. Tov. Möderndorfer se je na naš nasvet vdal in pismeno javil na-

LISTEK.

ZMAGO BREGANT:

Šola bodočnosti in pot k njej.

(Dalje.)

Na učiteljski skupščini v Nišu je Adžič imel predavanje ter razgrel večino učiteljstva za to idejo. Leta 1893. se je uvedel rokotvorni pouk kot obvezen predmet. Adžičev naslednik je bil Jovo Jovanović, uprav. učiteljske škole v Aleksincu, ki izdaja list »Radna nastava«. Po njegovem prizadevanju je pričel pomladek Crvenega krsta prirejati učiteljske tečaje za ručni rad. Prvega je obdržal on v Aleksincu leta 1924., katerega sem obiskoval in ta me je napravil nasprotnikom »ručnega rada«, posebno za nižje organizirane šole in v smislu, kot ga uvaja novi učni načrt. Imenovani se je izobrazil na Dunaju v Urbanovi meščanski šoli leta 1895. ter je tukaj posetil tečaj za mizarstvo in kartonažo. Po vrnitvi v Srbijo s tečaja za ručni rad leta 1895. se je na njegovo iniciativo ustanovilo posebno udruženje za propagando ručnega rada.

To društvo je pričelo izdajati ilustrirano revijo »Ručni rad«, ki je izhajal tri leta ter zaradi pomanjkanja naročnikov se moral ustaviti. Dovolj jasno izpričevalo, kako se je dalo praktično izvesti, hiralo in propadalo, ker ideja ni življenja zmožna na nižjih organiziranih šolah, katerih je največ v naši državi. Takratne politične razmere ter prememba vlade je leta 1900. napravila konec tečajem.

Drugič se uvede rokotvorni pouk v novi šolski zakon leta 1904. Ali tudi ta uvedba je ostala le na papirju, le posamezniki so poskušali dalje ter naposled »vse alate« znosil na »podrum«, kjer jih je osvobodil iz sužnosti prahu novi učni načrt v letu 1926.

V tretje je torej sedaj uveden, a usoda njegova je marsikje že sedaj zapečatena s famoznimi 100 Din, ki naj prispevajo krajni šolski sveti za rokotvorni pouk. In tako je padlo to nerazvito, že od rojstva bolehavo dete med nas, da ga naj lečimo do tja, dokler nemila usoda ne bo sama storila svoje dolžnosti, čim prej bo to, tem boljše za šolstvo. Torej ta ideja rokotvornega pouka je bila doma v Leipzigu kjer so delovali Brückemann, Pabst, Hertl in Kalb. Po mojem mnenju bi sodila ta vrsta rokotvornega pouka na meščanske šole, eventualno v višje razrede 7. in 8. razrednic. Za vse druge je balast, ki ropa čas ostalemu pouku.

Poslušajmo kritiko srbskih tovarišev o Jovanovićevem »Pregledu za ručni rad«, ki je ilustracija našega učnega načrta za ručni rad. »Da se ovaki predmeti, kakor je ovde avtor izneo mogu izradjivati (izuzeo modelovanja) potrebne so naročite radionice sa skupima alatima, za koje sumnjamo, da će nam školski odbori stati materijalna sredstva za otvaranje (100 Din!) Ovakov ručni rad ubio je ideo u Hrvatskoj, a sumnjamo, da nije u Srbiji bio uzrokom nemara učiteljstva prema ručnom radu, inače kako da je moguče fakt, da je list »Ručni rad« imao 70 pretplatnika.«

Iz vsega tega se vidi, da stoji pred nami »stara šola z uvedbo novega predmeta rokotvornega pouka«, nasproti pa na delovnem principu usmerjena, ustvarjajoča šola bodočnosti. Ručni rad se mi dozdeva vedno kot nekake kulise, za katerimi hoče učitelj z raznimi paradnimi izdelki frapirati starše ter zakriti slab napredek svoje šole. »Was der Lehrer am Schaufenster hat, fehlt gewöhnlich im Laden«, bi rekel Münch.

(Nadaljevanje sledi.)

stop službe pri Sv. Barbari, dejansko pa menda nove službe do danes ni nastopil, v Mežici pa tudi ne poučuje. Uradno se ga je opozorilo, da mu po samem zakonu prestane služba, ako ne nastopi. Ali pa je stvar res tako enostavna? Kaj zasledujejo oblasti, kakšno ozadje ima zadeva, povprašuje vsepovsod učiteljstvo.

Zakaj se nas sili, da se moramo ponovno z zadevo pečati, zakaj se vznemirjajo naše vrste. To mora biti danes vsakomur jasno, da preko takih pravnih eksperimentov s članom naše organizacije ne moremo iti molče na dnevni red. Ne bomo preje odnehali, predno se zadeva s pravnega vidika popolnoma zadovoljivo ne uredi. Mi poznamo in priznavamo samo eno pot kot pravilno, t. j. pravilna izvršitev disciplinske preiskave in na podlagi te pravilno izvajanje zaključkov. Vsak drugi izhod, ki bi ga iskala oblast, odklanjamo.

Ako se upošteva, da velik del javnosti gleda na zadevo kot na neki dvoboj med Möderndorferjem in angleškim rudnikom, da ves postopek presoja iz tega vidika, da spravlja v zvezo z Möderndorferjevo premestitvijo tudi ukrepe proti krajnemu šolskemu svetu in občinskemu zastopu v Mežici, je vsakomur jasna nujna potreba, da se zadeva čimpreje razčisti na tak nedvoumen način, da bo učiteljstvo pomirjeno in avtoriteta zakona upostavljena.

Poverjenik UJU Zagreb g. Josip Škavić k projektu dr. Čajkovčevega šolskega zakona.

G. Josip Škavić, poverjenik UJU Zagreb, član komisije za predelavo projekta, je napisal v »Narodni Prosveti« članek, v katerem je točno opredelil svoje stališče k projektu dr. Čajkovčevega šolskega zakona. Članek prinašamo v celoti:

Stalnost in strokovna kvalifikacija.

Ne samo, da je načrt šolskega zakona, kakršen je izšel iz rok komisije, osigural samostojnost strokovnemu vplivu, nego je spravil upravo in nadzorstvo šole na take norme, ki nam garantirajo stalnost in strokovno kvalifikacijo, a šolo in učiteljstvo obvarujejo pred vsako samovoljo in zlorabo upravnih in nadzornih organov.

Dolžnosti prosvetnih organov so točno specificirane, a za vsako vrsto dela v šolski organizaciji se zahteva tudi špecialna kvalifikacija. S tem je vsakemu delu na vsakem kraju popolnoma zasigurana strokovna sposobnost in jamstvo, da gotovo vrsto dela vrši edino oni, ki je za isto delo usposobljen.

Nameščanje učiteljstva.

Ustvarjen je s tem kriterij, po katerem se bode izbiralo prosvetne delavce za različne posle v področju osnovne narodne prosvete. Edino na ta način se more postaviti v drugo vrsto različne neprosvetne in nepedagoške motive, ki so dosedaj v mnogih slučajih, na prvem mestu, naravnost odločali pri nameščanju prosvetnih delavcev, na razna mesta šolske uprave in šolskega nadzorstva. Do stalnosti v šolski politiki je mogoče priti edino na ta način in samo tedaj, ako bodo v šolski organizaciji odločali prosvetni in pedagoški razlogi. Na tej podlagi se bo polagoma odpravilo vse ono, kar danes v resnici ovira pravilno prosvetno delo. Tako veliko zlo, kakor vlada danes, ne more naenkrat izginiti iz organizma, v katerega se je polagoma in šele tekom dolgega časa vkoreninilo. V tem je pa tudi garancija, da bo polagoma odpravljeno.

Napredovanje učiteljstva.

Zakonski načrt garantira tudi pravilnost v napredovanju učiteljstva. Komisija pa je z vsemi silami delovala tudi na to, da sloni vsako službeno napredovanje učiteljstva na popolnoma pravilnih razlogih ter da more dober učitelj popolnoma neovirano vršiti svoje delo v šoli in izven šole.

Kakor so povsod specificirane dolžnosti učiteljstva, tako so tudi točno normirane njih pravice.

Zelo dobre so posebno one določbe, ki odločajo pravico učiteljeve stalnosti v službi in stalnosti v kraju, kar zahtevajo interesi narodne prosvete.

Načrt skuša zadovoljiti šolo v pedagoškem, finančnem in higijenskem oziru.

Vzdrževanje in unifikacija šolstva.

Brez pravilne finančne podlage je nemogoč pravilen razvitek šole, njeno širjenje in ureditev njenega notranjega in zunanjega razvoja. Posebno se je s te strani oziralo na razmere v bolj zapuščenih krajih naše domovine in na težje delo učiteljstva.

Prosveta se more unificirati edino tedaj, ako se njeno finansiranje uredi tako, da isto omogoča napredek šole v onih krajih, kjer je ogroženo po siromaštvu ali nasprotno; **z zahtevo naroda.**

Brez tega ne pride nikoli do unifikacije, izpostavljeni kraji bodo vidno zaostajali, a tega dobra šolska politika ne sme dopustiti.

Šolska obveznost.

Unifikacija šolstva bo odsevala v delu osnovne narodne prosvete, ako se trajanje šolske dobe izenači na vseh straneh države. **To izenačenje pa se naj ne izvrši po najnižji točki, ker bi to pomenilo nazadovanje za druge, nego po najvišji točki,** ker ta mora odločati pri reguliranju.

Vsi narodi, ki imajo danes osemletno šolsko obveznost, so prehodili isto pot od štiriletne, ki bi jo morali prehoditi sedaj mi in kakor so oni stopnjema napredovali, tako moramo tudi mi prestopiti čez to prehodno fazo.

Soodločevanje učiteljstva pri šolstvu.

Ravno tako je treba, da dá zakon šolo, kot državno in narodno ustanovo popolnoma v roke učitelju, da on vodi v njej vse delo, ker je za to usposobljen in ker od tega je odvisno edinstvo dela in edinstvo otroškega pogleda v bodočnost in njega manifestacije.

Vse šolsko delo se mora opravljati enako in voditi ga v enem duhu in šele potem bo imela šola močan vpliv na življenje naroda, na njegovo kulturo in na vse sposobnosti, ki so potrebne za popolno produktivnost.

Stališče učiteljstva in organizacije k zakonu.

Dolžnost učiteljstva, a še posebej vseh prosvetnih faktorjev, v prvi vrsti pa učiteljskih organizacij je, da dajo zakonu dušo, da ga oživijo z delom v šoli in med narodom, kakor tudi s stalnim napredovanjem naše osnovne narodne prosvete.

Brez te duše niti njegove najboljše naredbe ne bodo rodile zdravega sadu.

Nova ministerijalna odredba o ocenjevanju učiteljstva.

Dosedanji predpisi o ocenjevanju se izpremene. — Ocenjevalne komisije so sreske in oblastne. — Učiteljstvo bo volilo svoje zastopnike v ocenjevalno komisijo.

Ocenjevanje; ocenjevalne in prizivne komisije učiteljstva osnovnih šol.

Ker se šolsko-upravno področje nekaterih sreskih poglavarstev ljubljanske in mariborske oblasti ne sklada s področjem bivših okrajnih šolskih svetov, dalje z ozirom na odlok ministrstva prosvete O. N. br. 38.811/25, ki se je z njim uredila ocenjevalna komisija za meščanske šole v ljubljanski in mariborski oblasti, kakor tudi z ozirom na nove rede, ki so predpisani za oceno učencev osnovnih šol, odreja ministrstvo prosvete z odlokom z dne 31. decembra 1926, O. N. br. 34.215, da se Naredba poverjeništva za uk in bogočastje o usposobljenostnem ocenjevanju učiteljstva na javnih osn. šolah v Sloveniji z dne 23. aprila 1920, »Ur. list« letnik II., št. 52., tč. 194 (Fink I. št. 49), izmenja nastopno:

§ 1. Upravitelji večrazrednih osnovnih šol (dalje kakor v prvotni naredbi, le tam, kjer je v naredbi govor o okrajnem šolskem svetu, je sedaj popraviti z označbo »sreski poglavar«, oziroma »sreski šolski nadzornik«...)

§ 2. Za vsak šolski srez se ustanovi pri sreskem poglavarstvu sreska ocenjevalna komisija.

§ 3. Člani sreske ocenjevalne komisije so: sreski poglavar kot predsednik, sreski šolski nadzornik kot poročevalec, izvoljeni zastopnik učiteljstva kot prisednik.

2. — — — — — — — — — — —
3. — — — — — — — — — — —

§ 5. 1. Predpisani redi so: »prav dobro« (4), »dobro« (3), »zadostno« (2), »nezadostno (1); za vedenje »popolnoma pravilno« (4), »pravilno« (3), »manj pravilno« (2), »nepravilno« (1), od katerih velja ocena 1 (ena) za slabo oceno v smislu predpisov urad. zakona.

2. — — — — — — — — — — —
3. — — — — — — — — — — —
4. — — — — — — — — — — — podpisa, v »Službeni list« pa se vpisuje z enim redom povprečno ocena.

§ 7. — — — — — — — — — — pritožiti na prosvetni oddel. zoper oceno, ki je slabša nego 4 ali 3 (§ 5.) prav dobro, dobro, oziroma popolnoma pravilno, pravilno.

§ 8. 1. O prizivih določa prizivna komisija pri prosvetnem oddelku, katere člani so: prosvetni inspektor kot predsednik, oblastni šolski nadzornik kot poročevalec in voljeni zastopnik učiteljstva kot prisednik. Tega in njegovega namestnika volijo zastopniki sreskih ocenjevalnih komisij izmed stalno nameščenega učiteljstva na sedežu oblasti.

Funkcijska doba prizivne komisije traja tako dolgo kakor funkcijska doba sreskih ocenjevalnih komisij.

Odločbe prizivne komisije so izvršne ter proti njim ni pritožbe.

2. Namestnik vstopi v komisijo, kadar se obravnavajo pritožbe zastopnika ali učiteljev one šole, kjer je zastopnik nameščen ali če je zastopnik zadržan.

3. — — — — — — — — — — —
4. — — — — — — — — — — —

Ostalo besedilo cit. Naredbe ostane do nadaljnjega v veljavi, istotako tudi odl. bivšega višjega šolskega sveta v Ljubljani št. 6384, 14. junija 1920, št. 7770 z dne 19. julija 1920 in št. 10.029 z dne 12. oktobra 1920 v kolikor niso v nasprotju z gorenjim.

Razveljavlja pa se kot neskladen z gorenjim odlokom ministrstva prosvete O. N. br. 30.797 od 3. novembra 1926.

Odlok ministrstva prosvete O. N. br. 34.215 nadalje odreja, da veljajo v § 5. predpisani redi že za šolsko leto 1925./26. Ako so ocenjevalne komisije za to šolsko leto že zaključile in izdale ocene, naj jih izdajo zaradi enotnosti ponovno z označenimi redi.

Z ozirom na izmene v citirani naredbi je treba odrediti novo volitev zastopnika učiteljstva in njegovega namestnika v sresko ocenjevalno in v prizivno komisijo, odnosno v mariborski oblasti, kjer so se volitve v sreske ocenjevalne komisje že izvršile po navodilu mariborskega prosvetnega oddelka P. br. 5165/25 z dne 21. januarja 1926, le za prizivno komisijo, in sicer:

I. Sreska komisija:

Voli naj se zastopnik in njegov namestnik, ki vrši svojo dolžnost, a) kadar je treba ocenjevati zastopnika samega ali učiteljstvo one šole, kjer je zastopnik nameščen, b) kadar je zastopnik zadržan. Volilne upravičence določa odredba bivšega višjega šolskega sveta št. 6778 z dne 2. junija 1921. (Fink II. št. 41.).

Na osnovi te odredbe sestavi vsak šolski upravitelj imenik volilcev podrejene mu šole na polovični poli z razpredelki nastopnih podatkov:

1. poslovni broj zadeve, t. j. volitve zastopnika učiteljstva v ocenjevalno komisijo po opravilnem zapisniku, 2. ime šole, 3. ime in službeni naslov volilnega upravičenca. Ta imenik volilcev datira in podpiše šolski upravitelj in ga pošlje sresk. poglavarju. Sreski poglavar pregleda in po potrebi popravi in potrdi volilni imenik ter ga vrne šolskemu upraviteljstvu z natančno številko volilnih upravičencev ustrezajočim številom uradnih glasovnic na ¼ pole, ki je na njih odtisnjen samo žig sreskega poglavarja in dostavek:

Zastopnik učiteljstva — — — — — — — —
Njegov namestnik — — — — — — — — —

brez vsakega nadaljnjega dostavka, na pr. podpisa ali tek. štev.

Šolski upravitelj razdeli glasovnice po volilnem imeniku med volilne upravičence in izroči v s a k e m u prazen uradni kuvert, ki je na njem napisan poslovni broj zadeve in odtisnjen uradni žig.

Določenega dne odda do določene ure vsak volilec svoje, z imenom in službenim naslovom obeh kandidatov izpolnjeno glasovnico v zaprtem kuvertu šolskemu upravitelju, ki jih priklopi volilnemu imeniku in takoj predloži sreskemu poglavarju s kratkim poročilom o zadevi, ako bi število oddanih glasovnic ne ustrezalo številu volilcev po volilnem imeniku.

Odprtih kuvert z glasovnicami šolski upravitelj ne sme sprejeti.

Ko so sreskemu poglavarju prispele glasovnice vseh šol, odredi skrutinij, volitve, h kateremu pritegne po enega službeno najstarejšega volilca z dveh najbližjih šol.

Kuverte z glasovnicami odpira komisija, sestavljena iz sreskega šolskega nadzornika in dveh ad hoc pozvanih najstarejših volilcev, ugotovi izid volitve, sestavi in podpiše o tem zapisnik ter vloži ves akt k uradnim spisom. Sreski poglavar poroča funkcijo (zastopnika ali namestnika), imeni in službeni naslov izvoljenih prosvetnemu oddelku, in kadar vzame ta izvolitev na znanje, obvesti sreski poglavar oba izvoljenca s pozivom, da sprejmeta mandat.

S tem je volilni akt končan.

Vzpored volitve odredi prosvetni oddelek.

II. Prizivna komisija:

Na isti način, kakor volitev zastopnika in njegovega namestnika v sreski ocenjevalni komisiji, se odredi tudi izvolitev učiteljskega zastopnika in njegovega namestnika v prizivni komisiji s to razliko, da predpiše in dostavi po uradni poti uradno glasovnico volilnim upravičencem prosvetni oddelek velikega župana in da vrši skrutinij komisija, sestavljena iz oblastnega šolskega nadzornika in dveh ad hoc pozvanih najstarejših šolskih upraviteljev ali učiteljev, nameščenih v mestu sedeža oblasti. Izvoljenega funkcijonarja potrjuje ministrstvo prosvete.

Prosvetni oddelek bo naknadno odredil razpored volitev s posebnim odlokom.

Korak šmarsko-rogaškega učiteljskega društva.

Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo je na svojem občnem zboru dne 15. t. m. storilo korak, ki je v marsikakem oziru značilen za sedanje razmere in zasluži, da se ga osvetli in otme pozabljivosti v svrho poznejšega občudovanja konsekventnosti, discipline in logike, ki vlada še v enem delu učiteljstva.

Od 72 članov je bilo navzočih 54 in od teh je glasovalo 45, **da ostanejo sicer še v UJU, pač pa prekinejo vse zveze s poverjeništvom UJU Ljubljana ter pristopijo k zvezi okrajnih učiteljskih društev »Edinstvo«.**

Kdor pozna razmere, ki vladajo med učiteljstvom tega okraja, tega ta sklep sam na sebi ni mogel osupniti, posebno še, če ve, da se je ta korak pripravljal že mesece in mesece in se je čakalo le ugodnega trenutka in na zunaj vsaj na videz lepega izgovora.

Poglavje o narodnem in državnem edinstvu se je premlevalo ponovno pri različnih zborovanjih in pod različnimi naslovi seveda v obliki in tonu, kateri je končno moral privesti v takih razmerah živeče in delujoče učiteljstvo tja, kjer ga je hotelo imeti nekaj odločilnih posameznikov.

Za nameček se je še privleklo pošast, ki ji je ime sindikalizem in hoče vse uničiti, da ne omenjamo podpisov, ki so se pobirali na daljšo izjavo, češ, da naj se vsak podpiše, kdor je za narodno in državno edinstvo.

Skrbno pripravljeni izstop iz poverjeništva je maskiral na dnevnem redu »odgovor poverjeništva na naše sklepe«.

To je kratek potek dolgotrajnih dogodkov, ki so privedli do takega kurijoznega koraka.

Katero društvo je lahko v UJU?

Zakaj UJU basira na sreskih društvih, katera so združena v posameznih pokrajinah v poverjeništva UJU. Torej ne more biti nobeno sresko društvo direktno član centrale UJU, ampak le potom pristojnega poverjeništva. Za sreska društva v Sloveniji je UJU poverjeništvo v Ljubljani, tako so nam vsaj pridigovali prej, da se morajo vsa društva podvreči disciplini in le potom poverjeništva občevati z UJU. In nobeno društvo ni kršilo tega!

Zveza »Edinstvo« pa ni nikako poverjeništvo UJU ravno tako ne, kakor ni mogla popreje biti tako poverjeništvo bivša »Slomškova zveza«. Torej če se prekinejo zveze in odpovedo listi pri pristojnem poverjeništvu, **potem sresko društvo ni in ne more biti več član UJU.** In tako bo morala večina onih, ki je bila zapeljana po besedah drugih, spoznati, da ni več član UJU, če ostane pri društvenem sklepu.

To je menda logika, ki jo razume vsak otrok, le v šmarsko-rogaškem učiteljskem društvu nekaterim ni šla v glavo, drugim pa morda iz teh ali onih ozirov ni smela, ker tiče pod vplivom višjih sil.

Stanovska disciplina.

Kar se pa tiče stanovske discipline, je pa posebno poglavje. Priznajo, da so v manjšini po svojem naziranju, a ker večina noče plesati prav po istih taktih, ki jih daje manjšina, potem pa gremo...

V navadnem besednjaku se to imenuje nedisciplinirano, v drugih pa tudi terorizem. **Zakaj če razumevam stanovsko disciplino v onem smislu, kakor so jo ravno zahtevali od manjšine vedno oni, ki jo sedaj najbolj kršijo, dokler so bili na vodilnih mestih — seveda, potem se borim za svoje ideje legalnim potom, dokler končno ne zmagam, ali pa propadem.** Ako pa užaljen izstopim, če ne prodrem proti večini, potem mi vsak otrok lahko očita, da ne poznam discipline.

Resnico te trditve bode odslej skušala večina šmarsko-rogaškega učiteljskega društva na svoji koži. Zakaj kljub vsem razmeram je gotovo še tretjina članstva, ki misli s svojo glavo, ali pa ki bode še izpregledala, da vodi tak korak v pogubo, ne pa v dobrobit stanu in šole. Zakaj: **Kdor ruši stanovsko edinstvo, ta ni in tudi ne more biti za narodno edinstvo,** pa če še tako povdarja svoje.

Predpogoj narodnemu edinstvu je edinstvo v posameznih stanovih. Brez tega je narodno edinstvo nemožno.

Boj za osvoboditev učiteljskega stanu je težak, a sigurno je, da napoči tudi za učiteljstvo dan, ko se osvobodi vseh »jarmov« in preko več zaprek gre, tem večje bo spoznanje in tem trdnejša bo zmaga svobode.

Splošne vesti.

— **Premestitev tov. Möderndorferja v Haloze.** Prejeli smo obvestilo, da je tovariš Möderndorfer z ministrskim odlokom 985 od 11. januarja t. l. na podlagi člena 71. po službeni potrebi premeščen v Haloze. Premestitev se je izvršila sedaj na podlagi prejšnjega zaslišanja, vendar tov. Möderndorferju tudi sedaj ni bila objavljena njegova krivda. Poverjeništvo UJU je proti premestitvi protestiralo in je zopet ob Möderndorferjevem slučaju manifestiralo za učiteljsko stalnost, ker mu krivda ni priobčena.

— **Sedemdesetletnico praznuje** prijatelj učiteljstva g. nadsvetnik Anton Mikuž v Ljubljani. Našemu sotrudniku iskrene čestitke in še mnogo let!

— **Vse one učitelje in učiteljice, ki čakajo na povišico v položajni plači,** opozarjamo na napredovanja v današnji številki. Vsa ta napredovanja veljajo od 1. januarja t. l. naprej. Zakasnevajo posebno ona napredovanja, ki se izvrše s kraljevim ukazom. Nekateri izgube po par mesecev na ta način, ker je veljavno napredovanje od dneva podpisa in ne od dneva zapalosti. Naša borba mora iti za tem, da se razvrstilna uredba izpremeni v zakon in se s tem popravi krivica glede avtomatičnega napredovanja.

— **I. polletje na vseh osnovnih šolah v ljubljanski oblasti se zaključi** po odredbi prosvetnega oddelka v Ljubljani P. br. 693/27 v soboto, **dne 29. januarja 1927.** — V mariborski oblasti pa je v veljavi odlok bivšega prosvetnega oddelka za Slovenijo iz leta 1924. (Fink IV. 107), ki določa, da se zaključi I. polletje v soboto **pred** 25. januarjem. To v pojasnilo k notici »Semestralne počitnice« v zadnjem »Učit. Tovarišu«.

— **Druga seja poverjenikov UJU** se vrši dne 25. januarja 1927 v Sarajevu s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev seje po predsedniku UJU. 2. Poročilo poverjenikov o delu po poverjeništvih. 3. Razprava o novem zakonskem projektu zakona o narodnih šolah. 4. Pretresanje načrta pravil UJU. 5. Sklepanje o seji širjega glavnega odbora. 6. Vprašanja in predlogi. — Ker ima naše poverjeništvo sejo širjega sosveta 2. februarja t. l. v Celju in imajo funkcionarji mnogo posla s sestavo poročil in iz drugih vzrokov, je poverjeništvo zaprosilo Udruženje za preložitev seje na februar t. l., čemur je predsedstvo ugodilo.

— **»Jutro« prinaša v 14. številki t. l. nesnično vest,** da so nekateri člani kočevskega učiteljskega društva izstopili iz UJU »vsled napada g. I. Dimnika na nadzornika Betrianija.« Resnici na ljubo moramo ugotoviti, da je g. Alfonz Završnik že pred občnim zborom razposlal na vse člane društva posebno okrožnico, v kateri pravi, da se bo ob priliki tega občnega zbora ustanovilo društvo »Edinstvo«. Torej je bil izstop že prej pripravljen. Tudi ni res, da je odšlo 43 članov z občnega zbora, temveč jih je bilo točno samo 29, med tem ko jih je vkljub hudemu pritisku ostalo na občnem zboru še 72. O »napadu« bomo dali pojasnilo, če bomo nadalje izzvani, prepričani pa smo, da bi jih ne odšlo niti 29, če bi slišali potrebna pojasnila.

— **Smučarstvo za šolsko mladino.** Jugoslovenski zimsko-sportni savez namerava prirediti za srednješolsko in osnovnošolsko mladino v Ljubljani tečaj za smučarstvo, ki bo praktičen pod Tivolijem ali na Golovcu, teoretičen pa s predavanji in skioptičnimi slikami. Namen akcije je, da se s sportom očuva zdravje mladini, ki zaradi povojnih nehigijenskih razmer glede šolskih prostorov mnogo trpi na zdravju. Savez namerava akcijo razširiti tudi na druge kraje, posebno kjer se nahajajo učitelji-smučarji.

— **Glede nameščanja učiteljstva** je prosvetni oddelek v Ljubljani izdal nalog sreskim šolskim referentom, da poročajo, ali je na šoli kdo odveč, ali je na šoli kdo premalo. — Kakor je videti, želi prosvetna uprava vendar urediti razmere na šolah, da ne bo na nekaterih šolah preveč učiteljstva, na drugih pa da bodo razredi brez učiteljstva. — Pov. UJU bo podprlo to akcijo, ker zbira potrebne podatke tudi o napakah, ki so bile napravljene v tem pogledu v preteklosti. — Kakor čujemo, namerava prosvetna uprava izdati tudi nov stalež učiteljstva, s čemer bo zelo ustreženo, ker je stari stalež od leta 1923. in ni več poraben.

— **Samo red eden ima posledico na napredovanje.** Z novo odredbo o ocenjevanju, ki jo prinašamo na drugem mestu, je odpravljena tudi krivica, da bi red, proti kateremu je dovoljena pritožba, veljal tudi za red, s katerim učiteljstvo ne more napredovati in ne prositi za razpisano službeno mesto. Ministrstvo prosvete je razveljavilo tudi tozadeven odlok O. N. br. 30.797 od 3. novembra 1926, s katerim je bila ocena »zadostno« predpisana kot slaba ocena.

— **Projekt šolskega zakona.** Projekt šolskega zakona, ki ga je sedaj odobril tudi g. minister prosvete, je dotiskan v državni tiskarni in bo predložen narodni skupščini. G. minister prosvete je odredil, da se natisne 400 komadov tudi za UJU, ki ga bo razposlalo na poverjeništva UJU in okrajna učiteljska društva UJU.

— **Prihodnja glavna skupščina UJU bo v Skoplju.** Predsednik UJU tov. Vlada K. Petrović se je mudil v božičnih dneh v Skoplju, kjer je vodil razgovore o Glavni skupščini UJU. Sresko učiteljsko društvo v Skoplju je soglasno sklenilo, da prevzame priprave za letošnjo glavno skupščino UJU, ki naj se vrši v Skoplju.

— **Ustanove vdovam in sirotam državnih nameščencev.** Hranilni in posojilni konsorcij javnih nameščencev in upokojencev v Ljubljani razpisuje za leto 1927. iz sklada Ivana Rostana 15 ustanov po 300 Din za najbednejše vdove in sirote po državnih nameščencih. Prošnje naj se pošljejo na upravni odbor konzorcija do 1. marca t. l. Prosilke naj prošnjam prilože od občinskega ali župnijskega urada potrjeno dokazilo, da so res ubožne, ali pa radi bolezni in onemoglosti nesposobne za pridobivanje.

— **Ameriški »Mladinski list«** je zaključil svoj V. letnik obstoja. List se je v tem letniku še posebej dvignil: zadobil je ilustrovano naslovno stran, katero je narisal Albin Čebular, ki je opremil list tudi z drugimi sličicami ter posul s pesmicami in prozo. Dalje zasledimo tudi prav močno zastopane: Kette, E. Gangl, Oton Župančič, Albreht. Lično opisuje razne dogodke Stric Matic, kateri prav živahno kramlja z deco. Nekaj sličic je tudi Želetovih; prav lepi so pa razni posnetki, ki dajo s tiskom in finim papirjem prav lepo lice. Pač ameriški »Mladinski list« je v duhu jako globok in evropski mladinski listi so še daleč za njim s svojim obzorjem. Zavednost Amerike se pač povsod zrcali in zasluži prvenstvo.

—† **Martin Repič,** rojen leta 1852. v Gornjih Rojah Savinjske doline, naš prototip Repoštева, nas je nenadoma zapustil. Takšen junak, na duši in telesu jak, pa je podlegel na videz tako malenkostni bolezni. Po svojih genialnih nazorih in praktičnem življenju, povsod priljubljen, nikdar zloben, je bil on svoje vrste unicum. Njegova je veljala. Zahrbtnosti ni poznal. Odkrit, kleen značaj je bil. Zato mu ni bilo vedno z rožicami postlano. Svetovna vojna mu je vzela sina doktorja, universit. docenta. To ga je potrlo. Od svojih 74 let jih je 44 posvetil šolskemu pouku na Pohorju. Naj si zdaj počije. Bodi mu zemljica lahka!

— **Rokotvorni tečaj v Novem mestu.** Prijavljencem v tečaj za rokotvorni pouk (deska ročna dela) javljam v sporazumu z g. ravnateljem Novakom, voditeljem tečaja in s prosvetnim referentom v Novem mestu sledeče: Tečaj se prične v četrtek 27. t. m. ob 8. uri zjutraj na deški osnovni šoli v Novem mestu. Vsi, ki so se prijavili v tečaj, naj bodo točno na mestu, da bo šlo delo redno in hitro izpod rok, ker le tako bomo dosegli svoj smoter. Nagrada za naš trud in stroške bo boljši uspeh v šoli. Priglasilo se je 38 tovarišev oziroma tovarišic. Opozarjam, da smo za toliko število naročili materijal, ki ga bomo vsi prijavljenci enakomerno poravnali, brez ozira, ali smo se udeležili tečaja ali ne. Zato naj nihče ne izostane! Stroški bodo itak minimalni in najbrže ne bodo presegli 30 Din. Vsakdo naj prinese s seboj: šivanke, sukanec, nož, škarje, svinčnik, šestilo, trikotnik in železno ravnilo (če tega ni, bo dobro tudi navadno leseno). Vse drugo dobite v tečaju. Urili se bomo dnevno od 8.—12. ure in od 14.—18. ure in to v četrtek, petek in soboto. Na svidenje! — **Pirnat Viktor,** predsednik novomeškega okrajnega učiteljskega društva.

— **Vsem cenjenim tovarišem,** ki so naročili knjige za deška ročna dela, naznanjam, da so knjige došle in jih v kratkem prejmejo. Podrobnejši podatki sledé. — **Lajovic Albin.**

— **Prosimo malo obzira.** Poročevalci, ki pošiljajo poročila o društvenih zborovanjih, so postali zopet zelo dolgi. Ne čitajo vsi naročniki radi društvenih poročil, posebno če so dolga in zavzemajo mnogo prostora, dasi so zelo zanimiva za organizatorja, ker je prav iz njih razbrati pravo mišljenje članstva. Zato jim polagamo veliko važnost in prosimo poročevalce, da podajo v kratki in jedrnati obliki jasno sliko razpoloženja in želja, ki jih ima članstvo. Prosimo pa poročevalce, **naj bodo kratki,** da lahko upoštevamo tudi druge dopise in da lahko hitreje uvrstimo tudi društvena poročila v list. Reči moramo, da je posebno med mlajšim učiteljstvom sedaj pridobil »Učiteljski Tovariš« zelo mnogo prijateljev in dobrih sotrudnikov. Če se enkrat izkobacamo iz gospodarske mizerije, bo treba gledati na razširjenje lista, ker list je visoko aktiven.

Uredništvo.

— **Učiteljstvu, zlasti šolskim upraviteljem mariborskega okraja.** Pri našem učiteljskem zborovanju dne 8. t. m. smo sklenili organizirati proučevanje novega projekta šolskega zakona na ta način, da istega na vseh šolah proučujejo posamezni učiteljski zbori, šolski upravitelji pa zberejo tozadevne proučitvene rezultate (mnenja, predloge i. sl.) v obliki kratkih zapeležkov od poglavja do poglavja. Vsi šolski upravitelji prineso te beležke s seboj k sestanku pedag. sreskega odseka, ki bi se vršil v četrtek, dne 3. februarja t. l. V to svrho smo za vse člane pedag. odseka in za vse šolske upravitelje našega okraja zaprosili pri šolski oblasti za šole prost dan 3. februarja, kajti za poglobitev v študij in razpravo šolske zakonodaje nam naša sreska učiteljska zborovanja nudijo p r e m a l o časa, uradnih okrajnih zborovanj pa ni. O rešitvi navedene prošnje za dopust, od katere je odvisen naš sestanek ter več podrobnega o pričetku in kraju sestanka poročam pravočasno v »Učit. Tovarišu«. Med tem pa k razdelitvi in dogotovitvi dela! — Za sres. ped odsek: **M. V.**

— **Tovarišice,** ki se žele naročiti na »Ženski pokret«, **naj nemudoma** javijo svoj naslov »Društvu učiteljic v Ljubljani« (I. državna dekliška osnovna šola pri Sv. Jakobu). Naročnino bo vposlati po prejemu prve številke, kateri bo priložena položnica.

— **Nekateri člani(ice) Učiteljskega društva za srez Litija** imajo v blagajni preostanke, s katerimi morejo razpolagati ali jih pripisati na račun nove članarine za leto 1927. Ti so: Aničič Joško 26 Din, Cirman Fini 36 Din, Čerin Bogomila 16 Din, Habjan Danica 20 Din, Koritzky Marica 24 Din, Koporc-Perko 36 Din, Kramar Olga 20 Din, Levstik Jana 36 Din, Medved Stane 36 Din, Mihelčič Hilda 36 Din, Mitterhammer Anica 36 Din, Okorn Vinko 36 Din, Oelhofer Ada 36 Din, Pelko Matija 36 Din, Perko Venčeslav 20 Din, Taljanec-Furlan Zinka 20 Din, Prestor Julija 36 Din, Ritter Stibrič 36 Din, Samec Franc 36 Din, Schwajger Marija 20 Din, Šulin Matko 36 Din, Tomšič Pavlina 36 Din, Turek Alma 36 Din, Turnher-Kovač Anica 36 Din, Turnher Edmund 36 Din. — **Zagorje,** 4. januarja 1927. — **Kolenc.**

JAVNA ZAHVALA.

Vsled tragične smrti mojega nepozabnega soproga Jurija Nagliča, mizarskega mojstra v Zg. Beli, izražam tem potom zavarovalni zadrugi »C r o a t i a«, pri kateri je bil umrli šele leto dni zavarovan, javno zahvalo, ker mi je imenovana zavarovalnica najkulantneje izplačala zavarovano vsoto.

V Zg. Beli, dne 13. januarja 1927.

Frančiška Naglič s. r.

Nova napredovanja, imenovanja, upokojitve itd.

—i **Napredovanje.** V 3. **grupo II. kategorije:** Josip Kotnik, Anton Kobentar, Lovro Kleindienst, Helena Matkovič, Marija Flego, Martina Supančič, Marija Pečnik-Kuglič, Antonija Porenta, Elizabeta Bertoncelj, Angela Sabec, Albina Traven, Marija Krajger, Ivan Sumljak; **v 4. grupo II. kategorije:** Oskar Hrast, Božica Hero, Marija Papeš, Marija Podboj, Doroteja Belinger-Janežič, Adela Weble, Marija Schrott, Janez Hartman, Stane Jančigaj, Fran Mencej, Anton Šešek, Vlado Košenina, Fran Gorup, Alojzija Živko, Amalija Golobič, Franja Šušteršič, Ana Pertl, Marica Šetina, Karolina Conč, Otilja Čepe, Terezija Peršuh, Lea Horvat, Gabrijela Kurbus, Karolina Burnian.

—i **Napredovanja. V 6. grupo I. kategorije:** Dr. Gregor Žerjav; **v 1. grupo II kategorije:** Josip Gole, Iva Mesec, Josipina Hlebanja-Javornik, Marija Klančnik, Josipina Strigl-Klein, Robert Senica, Marija Kovačec, Ivana Černe, Terezija Ravhekar; **v 2. grupo II. kategorije:** Emilja Vodopivec, Ciril Delcott, Marija Burja, Ačim Jurčič, Marija Dominkuš, Filomena Štancer, Cecilija Cvetko, Ana Jureš-Ostrc, Anton Fink, Ljudevit Belšak; **v 1. grupo III. kategorije:** Marija Avbelj, Ivanka Šinkovec.

—i **Napredovanja. V 1. grupo II. kategorije:** Karel Vollmaier, Julij Sevnik, Mirko Lešnik, Ferdo Pokeržnik, Vinko Stopar, Berta Brence, Marija Kregar, Marija Koprivc-Šumenjak, Marija Kožuh, Marija Štrk-Jurca, Katarina Schweiger; **v 2. grupo II. kategorije:** Alojzij Lušin, Simon Kerbler, Ivan Muršec, Anton Zdolšek, Fran Mlinšek, Josip Puhr, Mirko Klanjšček, Ignacij Pejcha, Milica Jug, Marija Kern, Marta Verk-Sekirnik, Olga Pečnik.

—i **Napredovanje. v 1. grupo II. kategorije:** Ivan Žagar, Marija Stupica, Matilda Podkrajšek, Adela Reven, Franja Lavrič, Anica Mencinger-Vizjak, Josipina Stegenšek, Antonija Drobnič, Angela Cerar, Ivana Preželj; **v 2. grupo II. kategorije:** Tone Gaspari, Ivan Verbič, Alojzij Hofbauer, Stanko Vrezec, Josip Špenko, Josipina Demšar, Roza Mejak, Franja Drnovšek, Marija Gajšek, Marija Judnič.

Boj za svobodo in neodvisnost učiteljskega stanu.

—e **Mi smo pristaši narodnega in državnega edinstva,** to smo že često pokazali. Ali smo ravno tako tudi za kulturnejšo prosvetno politiko, za svobodnejšo šolo, za pravico in zakonitost v nasprotstvu s strankarstvom in nasiljem v državnih institucijah, za popolno demokracijo v šoli in v državi, z eno besedo rečeno: mi smo za progres, ki tangira celokupno življenje. Manifestiramo v vseh svojih problemih in na vseh poljih. Za nas ni edinstvo, svoboda mišljenja in naprednost le beseda, temveč to vse vršimo v dejanju. **P. J.**

—e **Mi nočemo strankarstva in politike v svoji organizaciji,** ker se danes pod politiko razume zakulisna intriga in strankarsko podtikanje v svrho osebnih in strankarskih interesov. Ali če bi se strankarstvo smatralo, kakor bi se moralo, kot delo na občnem, ne pa kakor danes na strankarskem dobru, potem bi se tekom časa, v ritmu našega razvitka vsekakor srečali, na poti evolucije. **P. J.**

—e **Člani naše organizacije uživajo popolno svobodo v političnem opredeljevanju.** Ali vendar oni niso prenapeti zagrizeni strankarji. V njih prevladuje stanovska zavest. Zato zamerijo vsem strankam, pa bodisi tudi svoji, ki ne obračajo dovolj pažnje na naše učiteljsko ekonomsko in pravno organiziranje stanu, ki nas ne ločijo od drugih, ki jim politika ne more do živega. Za nas je politika osebna zadeva poedinca, dočim je vse naše delo usmerjeno na ekonomsko in pravno organizacijo stanu. Mi stavljamo odslej naš ekonomski in socialni moment na prvo mesto. V tem smislu delamo povsod, pa tudi v poedinih strankah. — **P. J.**

—e **Mi sicer vemo, da se morajo voditi še politične borbe,** kjer se ljudje navdušujejo za ideje in programe kot take in verujejo v ta ali oni sistem vladavine. Ali kot učitelji občutimo često preveliko ekstremnost in škodljivost take prenapete borbe, vso praznoto forme, ko se borba vodi brez obzira na državne in narodne, torej tudi šolske interese. Proti taki politiki smo, s katero se rušijo pravni in kulturni temelji. Naj nas prenapeti strankarji anatemirajo in preklinjajo, mi se za tak način borbe ne navdušujemo, ker gazijo še to, kar je celokupnemu narodu sveto in dragoceno. — **P. J.**

—e **Svoboda, enakopravnost in nedotakljivost so lepe stvari.** Ali nam je malo do tega, da se jih v načelu prizna, ko vemo, da se v praksi vsled drugih osnovnih neenakopravnosti ne uveljavlja. Hočemo zagotovila za ekonomsko in socialno nezavisnost učitelja. Za te naše težnje se ne bori odkrito pravzaprav ni ena obstoječih strank. Vsaka nas hoče le kupiti. Vemo, da je šola in z njo tudi učiteljstvo politikum, ali ona je politikum države, a ne stranke, ki slučajno in začasno krmilari državno ladjo. **P. J.**

—e **Videli smo vso nemarnost, nesposobnost in nasilja,** ki so nas neprestano težila. Ali čas je dozoreval in dozorela je vsa učiteljska konservativnost do volje, da se razmere predrugačijo in se osvobodimo zla. Ni čudo, da smo uvideli vso to brezmejno nasilje in zlo, dasi ga ne moremo še tako hitro spraviti raz svojo grbo (Möderndorfer), ker se stari grehi naših današnjih desidentov kaj radi maščujejo in je pot še dolga do popolnega osvobojenja. Zato treba v političnem svetu utrditi in obelodaniti našo novo orientacijo o učiteljskih težnjah in ciljih. V učiteljstvu samem stvar dozoreva, če ni že zrela. Njega budi in dviga zlo, ki ga čuti na svoji lastni koži in plečih, akoprav smo se navadili mnogo prenesti. Učitelj se budi, ker v njem dozoreva odpor proti zlu in nezdravim razmeram, ker čuti globok neodoljiv pokret, ki se poraja spontano, ki ga ne more nihče preprečiti in zadržati ni z besedo, pretnjo, obljubo, ni z lažjo in frazami, pa tudi ne z nasiljem. Tudi lepe parole učitelj danes pretehta, preden jim sledi. S slepim drvenjem za njimi ne mara postati škodljivec lastnega stanu. **P. J.**

—e **Bilke za potapljajoče.** V »Edinstvu« se blišči v uvodnem članku med drugim tudi ta bosa, »da je del učiteljstva zašel s svojo znano deklaracijo na pota, kamor mu zavedno in izkušeno **slovensko** učiteljstvo ne more slediti.« Znano je, da so si naši desidenti vzeli patent na vse, kar diši po nečem, kar bi držalo. Zato ni čudo, da so si tudi tu vzeli, po gornjih besedah sodeč, patent nad zavednostjo in izkušenostjo, češ, da so samo oni učitelji zavedni in izkušeni, ki ne soglašajo z deklaracijo. To so lepe blažilne besede, dasi zelo izpodbitne, kajti ravno izkustvo je rodilo novo orientacijo. In kar je važno, v gornjih besedah povdarjajo, da **»slovensko** učiteljstvo ne more slediti« novim razmeram. Ne tresemo se pred to njihovo grožnjo, ker vemo, da smo z deklaracijo pokazali vsemu **jugoslovenskemu** učiteljstvu pot, ki jo mora hoditi. Ti **»slovenski** učitelji«, ki vsepovsod povdarjajo državno in **narodno edinstvo,** so vendar samo **»slovenski«,** dasi **narodno edinstvo** nikoli ne govori o **slovenstvu,** temveč samo in vedno o **jugoslovenstvu.** Torej videti je, da je bilo državno in narodno edinstvo le izgovor. **P. J.**

Učiteljstvo v drugih državah.

KONGRES ŠVEDSKE ZVEZE UČITELJIC.

Vršil se je v avgustu v Upsali.

Ta zveza obstoja že 20 let in zato je bil kongres spojen s proslavo 20-letnice.

Na kongresu se je seveda v prvi vrsti obravnavalo vprašanje plač. V resoluciji so se učiteljice izrazile, da obžalujejo, da morajo tako dolgo čakati na rešitev povišanja plač. Pričakujejo, da se to vprašanje kmalu spravi na dnevni red parlamenta, kakor tudi, da se regulirajo odnosi med plačami učiteljev in učiteljic.

KONGRES ŠVEDSKE »UČITELJSKE ZVEZE«.

Švedska učiteljska zveza (organizacija le za učitelje, ne pa učiteljice) je zborovala v avgustu v Geolu. Prisotnih je bilo okrog 200 učiteljev.

Na dnevnem redu so bila važna vprašanja, med njimi o plačah, učnem načrtu, pristopu k »Delovni konfederaciji«, taktična in propagandna vprašanja, brezposelnost učiteljstva itd.

O vprašanju zvišanja plač je poročal Johanssohn, ki je tudi član tozadevne državne komisije. Ta komisija je izdelala projekt, po katerem se bodo izenačile plače učiteljev s plačami ostalega državnega uradništva in tudi s plačami učiteljic. Učiteljice le z dveletnim učiteljiščem, (ki ne poučujejo le v prvih dveh šolskih letih osnovne šole), bodo dobivale nižjo plačo.

Vendar se pojavljajo težkoče pri izenačenju plač učiteljev in učiteljic, ker je na Švedskem razlika v plačah pri vseh državnih uradnikih in uradnicah. Učiteljice imajo isto plačo kot ostale državne uradnice z isto izobrazbo. Ako se bodo plače učiteljic izenačile s plačami učiteljev, torej prve zvišale — se bodo čutile ostale državne uradnice zapostavljene. Uradnice so dosedaj v 11. plač. razredu, učiteljice pa bi prišle po izenačitvi v 17. plač. razred, kar izgleda v razpredelnici takole:

11. plač. razred: 2730—3240 kron (plača uradnic. — 15. plač. razred: 3450—4560 kron (plača uradnic do 4260 K). — 17. plač. razred: 3960—5160 kron (plača uradnic do 4860 kron).

(Varijacije v plačah so vsled različnih draginjskih razredov; plače se računajo na leto).

Če bi se izenačile plače učiteljstva, bi to stalo državo 12,000.000 kron več, kot če bi se le zvišale plače učiteljev.

V tozadevni resoluciji zahteva učiteljstvo skorajšnje zvišanje plač učiteljev.

Pri vprašanju o učnem načrtu se je debatiralo o verskem pouku. Nekateri so se izrazili, da je enako nepriporočljivo uvesti zopet Lutrov katekizem v šolo, kot izločiti verouk iz šole. Cerkev in šola sta na Švedskem postali vsled stoletnega sodelovanja skoro nerazdružljivi. Cerkev pa naj se nauči razumeti želje šole, potem bodo tudi stiki ožji.

Večina se pa je izjavila proti upeljavi katekizma v šolo.

Za tem je kongres razpravljal o pristopu k »Delovni konfederaciji«. Večina se je izrazila, da bi pristop le razdružil učiteljstvo in ne bi nič pripomogel do rešitve vprašanja zvišanja plač. Učiteljstvo ne more sprejeti stavke v svoje borilne metode. »Delovna konfederacija« ima tudi toliko važnih delavskih vprašanj razrešiti, da se z učiteljskimi zadevami ne bi mogla uspešno pečati. Zato se učiteljstvo izjavlja za upostavitev stikov z ostalimi uradniki, v svrho skupne akcije.

Švedski učiteljski zvezi (Sverges Folkskollärarförbund) pripada do polovica učiteljev. Drugi učitelji so organizirani v drugih učiteljskih organizacijah.

Naša gospodarska organizacija.

—g **Učiteljski dom v Mariboru.** Članarina in darilo: Osnovna šola Lajtersberg-Krčevina 900 Din, učiteljsko društvo za ormoški okraj 4900 Din; Eliza Kertova, učit., Tolsti vrh 40 Din; osnovna šola Dravograd 70 Din; osnovna šola Spodnja Polskava 30 Din; deška osnovna šola Ljutomer 140 Din; osnovna šola Selnica ob Dravi 109 Din; Ivanka Zupančič, šolska uprav., Celje, 10 Din; osnovna šola Tezno 170 Din; društvo upok. učit. v Mariboru 220 Din; Podvršnik Ant., šolski uprav., Št. Vid-Mislinje 1 obv. 7% drž. pos. à 100 Din (IX. 1925); Ivan Mohorko, šolski uprav., Rače 1 obv. 7% drž. pos. à 100 Din (III. 1927). Iskrena hvala! — V Mariboru, 17. jan. 1927. — M. Kožuh, blagajnik.

Prosveta.

»ŠOLARSKA MATICA«.

Nekoč sem že omenil, da bi naše književne družbe, ki pošiljajo periodične edicije med narod, natisnile pri vsakoletni izdaji tudi vsakokrat po eno mladinsko knjigo, kar je že delala — četudi nedosledno — Mohorjeva družba.

Razumljivo je, da tak načrt dostikrat ni priporočljiv, ker se marsikateri izmed odraslih odtegne vsled tega naročilu, in to vsekakor škoduje družbinim financam.

Važnost takega izdajanja pa seveda ni na literarni strani kot taki, temveč na vzgojni strani: izobražati in utrjevati pri deci smisel do lastne knjige, ki mu je — pravzaprav vsako leto nezavestno vsiljena — počasi nujna potreba. V začektu jo ima kot razvedrilo, pozneje uživa vrednost vsebine, na koncu jo ceni kot svojo last, jo shrani in si tako ustvari sam in neprisiljeno svoj lastni knjižni zaklad. Ko doraste, ne more biti brez knjige, in ostane, če je količkaj v dobrih gmotnih razmerah, vedno naročnik leposlovne knjige.

Mnogo tarnanja je, da pri nas Slovencih leposlovje »ne gre«. So res tehtni razlogi za to: malo nas je; uradnik, glavni konsument, nima sredstev; naš knjižni trg ne proizvaja zdaj »nič kaj dobrega« itd. Poskušajmo pa to izboljšati, zakaj vsakdanje razmere se polagoma urejujejo, in tako smemo upati, da nam bo v prihodnjih letih Slovencem mogoče kupiti poleg litrov dalmatinca tudi včasih kako knjigo.

Nemogoče pa je to doseči z današnjo stagnacijo, ki se je začela po vojni in živi trdno in se vceplja tudi v mladino. Danes je vse sport, kino, veselica; knjiga dolgočasi!

Paziti moramo na to, da mladina ne bo ostala pasivna do knjige tudi tedaj, ko se povrne umerjen življenski čas.

Ustanovimo »Šolarsko Matico«!

Dajmo učencem, ki bodo naročniki te »Šolarske Matice«, vsako leto poleg koledarčka še kake 3 knjige! Koledarček naj bi bil praktičen, prikupljiv v svoji žepni obliki; ena knjiga izmed ostalih realne vsebine, obdelana v otroškem tonu; ostali dve knjigi čisto leposlovni, znabiti en prevod iz svetovne mladinske literature ali tudi knjiga pesmi. Knjige bi izšle vsako leto pred Miklavžem.

Članarino, ki bi jo plačeval vsak član »Šolarske Matice«, bi določili izdajatelji.

Če pomislimo, koliko se je do zdaj pobiralo po naših šolah prostovoljnih prispevkov, pri katerih učenec ni imel nobenih koristi, potem bomo šele razumeli, s kakšno vnemo bo vsak mladi naročnik prinašal članarino in s kakim zanimanjem bo čakal na izdajo knjig.

Jasno je, da bo moralo učiteljstvo nabirati in voditi mlade naročnike.

Tone Gaspari.

—p **Za našo pedagoško knjižnico** je poslalo Učiteljsko društvo za krški okraj sledeče knjige: Zbornik l. 1900., 1909., 1912. Pedagoški letopis 18. zv. Slovenska bibliografija I. del. Srčna hvala!

Srednješolski vestnik.

PRIPOROČLJIVA KNJIGA.

V avgustu 1926 je izšlo v Sarajevu drugo izdanje predelanega srbskega prevoda znamenite Fuss-Henzoldove »Fizike za školu i samouke« z mnogobrojnimi dijaškimi vajami, računskimi nalogami, s 104 slikami v tekstu in šestimi portreti znamenitih fizikov.

Knjigo sta priredila priznana bosanska šolnika ravnatelj državnega ženskega učiteljišča v Sarajevu, bivši načelnik ministrstva prosvete, g. Stevo Marković in profesor druge državne realne gimnazije v Sarajevu dr. J. Goldberg. To delo je na temelju mišljenja Glavnega Prosvetnega Saveta v Beogradu odobreno od Ministrstva Prosvete pod št. 49.555 od 2. aprila 1926 in priporočeno kot učna knjiga za učiteljišča in druge strokovne šole v celi državi.

Ta knjiga je doživela v nemškem originalu že 16 izdanj, kar je gotovo dovolj jasen dokaz, da ima mnogo prijateljev med učiteljstvom in dijaštvom. Namenjena je v prvem redu učiteljiščem, ali more dobro služiti radi svojih vrlin tudi drugim srednjim šolam. Grški, latinski in sploh tuji termini so točno raztolmačeni. Pisatelji so imeli pred očmi, da se je treba poslužiti že z ozirom na svrho te knjige pri tolmačenju fiz. zakonov predvsem induktivne metode, deduktivna je prišla le tam v poštev, kjer to ne škodi jasnosti predmeta. Ta strogo znanstvena knjiga je pisana v tako lahkem jeziku, tako jasno in pregledno, da je tudi samoukom dobrodošla. Mnoge slike v samem tekstu omogočujejo lažje razumevanje težjih odstavkov. V novem izdanju so od velike važnosti vaje, ki sledijo vsaki večji partiji in mnoge praktične naloge vzpodbujajo učence na samostalne poskuse in večjo aktivnost pri predavanjih. Izdajatelji so se ozirali pri novem izdanju na današnje stanje fizike in na naše prilike. Predelali so točneje n. pr. nauk o elasticiteti, resonanci, električni oscilaciji itd., nekaj so dodali, neke paragrafe popolnoma izpremenili, n. pr. odstavke o Teslovih strujah in o brezžični telegrafiji. Poleg tega so oni dodali nekoliko — šest — portretov znanih fizikov.

Iz ekonomskih razlogov je izšla knjiga samo v cirilici. To nam ne sme biti ovira, da uvedemo to knjigo tudi v naše šole, seveda se mora to učiniti postopoma, začenši od najnižjega razreda. Na ta način si bodo učenci osvojili točen pregled te knjige in se tudi lepo izurili v čitanju cirilice, kar je danes našim učiteljem in inteligentom sploh potrebnejše nego kos kruha. Živimo v novih prilikah in moramo se prilagoditi. Cirilico čitati ni težko, samo je treba dobre volje in zavesti, da je to naše slovensko pismo. Knjigo najtopleje priporočam.

Ravnatelj F. Kadunec.

Stanovska organizacija.

Vabila

= **Brežiško-sevniško učiteljsko društvo** ima svoj **redni letni občni zbor** dne 5. februarja 1927 točno ob 10. uri v osnovni šoli v Brežicah s sledečim dnevnim redom: 1. Odobrenje zadnjega zapisnika. 2. Društvene zadeve. 3. Letna poročila odbora. 4. Naš sedanji položaj. 5. Volitve. 6. Slučajnosti. Zborovanje vodi predsednikov namestnik tov. Franc Vadnal. Pridite polnoštevilno!

= **Občni zbor učiteljskega društva za politični okraj Ljutomer** se vrši v soboto, dne 12. februarja v Gor. Radgoni z začetkom ob 10. uri. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Poročilo društvenega odbora in računskih pregledovalcev. 4. Volitve. 5. Določitev društvene članarine. 6. Predlogi in nasveti društvenikov. 7. Načrt novega šolskega zakona. Poročajo izvoljeni referenti. — Pol ure pred občnim zborom se vrši odborova seja. — Udeležba obvezna! Odsotnost se mora opravičiti!

Poročila:

+ **Učiteljsko društvo za mariborski šolski okraj** je zborovalo v soboto, dne 8. januarja 1927 v Narodnem domu v Mariboru. — Navzočih je bilo 78 članov.

Tov. predsednik je ob otvoritvi pozdravil zlasti novo pristopivše članice, tov. Čonč Jožefo, Kirar Josipino, Kotnik Ano in Matjažič Leopoldino. Obenem je naznanil izstop tov. Konečnika iz učiteljskega društva vsled premestitve iz sreza.

V zadevi prispevkov »Učit. domu« se sklene, da je v l. 1927. vsak član moralno obvezan prispevati v ta namen letnih 10 Din.

Članarina »Zveze državnih nameščencev za Slovenijo« znaša letnih 12 Din, kateri znesek je vplačati v 10 mesečnih obrokih obenem z društveno članarino.

Volitev novega odbora odpade vsled preobširnosti dnevnega reda ter se preloži na občni zbor, ki se bo vršil tekom prihodnjega meseca.

V zadevi osnutka novega šolskega zakona se sklene, da se par dni pred prihodnjim zborovanjem skliče v svrho proučavanja načrta sestanek pedag. odseka, h kateremu se naj povabijo vsi šolski upravitelji; v ta namen naj društvo pri šolski oblasti izposluje za udeležence pouka prost dan. — Danes so referirali in stavili predloge k novemu šolskemu zakonu tov. Jakopec, Rozbaud in Majcen. Tozadevne želje in izpremembe so bile odposlane poverjeništvu v nadaljnjo ukrenitev.

+ **Učiteljsko društvo za slovenjebistriški okraj** je zborovalo ob povoljni udeležbi dne 11. decembra na Pragerskem. Navzočih je bilo 44 članov, odsotni so se opravičili.

V kratkem govoru pozdravi tov. predsednik predavatelja prof. Šiliha iz Maribora in novo pristopivšo članico Valjavec iz Laporja. S toplimi besedami se spominja pred kratkim umrle tovarišice Emilije Kopriva, kot vzorne učiteljice oziroma vzgojiteljice, posebno pa kot temperamentne prvoriteljice za pravice poročenih učiteljic.

Učiteljstvo je ogorčeno debatiralo o odloku P. br. 5289/25 z dne 1. nov. 1926 »Prosvetni uslužbenci, njih ponašanje v službi in izven nje«, ki je naperjen proti vsemu učiteljstvu brez razlike krivde, ter je mnenje, da bi bilo pravilnejše, ako bi se samo prizadete pozvalo na odgovor, ne pa žalilo vsega stanu.

Med burnimi pozdravi otvori prof. Šilih svoj globoko zamišljeni referat »Psihoanaliza in vzgoja«, izdelan po načelih Freudove in Adlerjeve teorije, koje glavna teza je »Razvijati v otroku vse sile«.

Prof. Šilih vabi učiteljstvo k pristopu v Pedagoški krožek v Mariboru, ki bo imel svoja predavnja o počitnicah in ki bo imel v slučaju zadostnega števila novih članov na razpolago knjižnico tudi za izven Maribora službujoče člane.

Občni zbor se vrši prve dni mesca februarja v Slov. Bistrici. **Tajnik.**

= **Sav. učiteljsko društvo za vranski okraj** je imelo svoj redni občni zbor dne 5. januarja 1927 na Gomilskem. Od 37 članov je bilo navzočih 26.

Tovariš predsednik pozdravi vse navzoče predvsem novo došlo tovarišico Puclovo. Čestita tov. Rožancu k življenski izpremembi, tov. Olgi Korberjevi in Cesarjevi k dobro prestalemu drugemu izpitu. — Nato se prečita zapisnik zadnjega zborovanja in odobri. — Od zadnjega zborovanja je došlo bolj malo dopisov, ki pa so se že večjidel obravnavali pri zadnjem zborovanju v Celju.

Tovariš predsednik poda pregled delovanja tekočega leta. Tovarišica tajnica prečita letno poročilo. Tovariš blagajnik poda pregled finančnega stanja: celokupni dohodki 4565 Din 53 p; celokupni stroški 2340 Din. Preostanka 2225 Din 53 p.

Tov. Šega in Yarh sta pregledala račune in ker sta našla vse v redu, predlagata, da se tov. blagajniku da absolutorij.

Kot referentinja za osnovnošolski zakon se določi tov. Ahtikova. — Sklene se, da se članarina zniža za 4 Din. Tov. Lušin predlaga, da bi se za naš okraj izdelal podrobni učni načrt, nakar se sklene, da se istega naredi na vsaki šoli in se pri prvem jesenskem zborovanju skupno predela.

Volitve. Dasiravno je tov. predsednik prosil, naj se mu odvzame to breme, je bil na splošno željo vendarle na novo izvoljen. Predsednik tov. B. Zdolšek, podpredsednik tov. J. Sevnik, tajnica tov. A. Križeva, blagajnik tov. J. Yarh, odbornik tov. Rožanc, namestnika tov. Mikličeva in tov. Hribovšek. Ela Križ, tajnica.

Književnost in umetnost.

Vse tu navedene knjige in publikacije se dobe v Učiteljski knjigarni v Ljubljani. Frančiškanska ulica št. 6.

—k **Latinsko-slovenski slovar.** Sestavil profesor dr. Franc Bradač, docent za klas. filologijo na univerzi v Ljubljani, 1926. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena Din 70.—. Str. 500.

Bradačev latinsko-slovenski slovar je strel v črno. Potrebni smo ga bili kot slepci pogleda. Že dolgo vrsto let so ga pogrešali učenci in profesorji. Kdor čaka, pa dočaka. Tako se nas je končno spomnil docent Bradač. Ni nam podal zmašila, ki bi bilo na hitro roko narejeno, ampak vestno sestavljeno, strokovnjaško urejeno in natančno prevdarjeno delo specialista na polju latinščine. Svoje dni je slovel Georgesov slovar kot najboljši; odkrito povedano, Bradačev besednjak je priročnejši in preglednejši, izbira besed preciznejša. Knjiga ima 500 drobno tiskanih strani. Bradačeva knjiga ne bo služila samo učencem, tudi vsak inteligent, ki je že davno odrasel šoli, vsak duhovnik, vsak izobraženec si bo moral to izvrstno knjigo omisliti, ker je živa potreba.

—k **Razprave** izdaja Znanstveno društvo za humanistične vede v Ljubljani. Izšel je III. zvezek. Cena knjige je 100 Din. Vsebina tretjega zvezka: Avgust Mušič: Negacija ni. Petar Skok: Lat. Caisar-Caesar. Fran Kidrič: Prešernove odklonjene prošnje za advokaturo. Ant. Breznik: Slovenski slovarji. Ivan Prijatelj: Ustanovitev »Ljubljanskega Zvona« in celovškega »Kresa«.

—k **M. Vidović: Dvije kulture.** Nakl. Bibl. »Uzg.« Knjiga 6. Sarajevo 1926. Štamparija »Obod«. Cena 6 Din. Nedavno je posetil Slovence avtor omenjene brošure, obsegajoče 20 strani, s popularno-znanstvenim predavanjem. Dve kulturi, ki je sedaj ponatisnjeno v lični knjižici. Predavatelj razpravlja o dekadenci zapadne kulture, o vzrokih bolesti evropskega bolnika in navaja rojstvo — panslovanske kulture kot rešiteljice moralne in etične propasti zapada. Poduhoviti materijo, etizirati življenje, izobraziti maso, spraviti dobro človeka v središče vseh sodobnih in bodočih teženj in naporov..., vse te teze so prerokbe za dosego človeške sreče. Problemi so aktualni, zanimivi, logični zaključki predavatelja jasni in podprti z bogatim lastnim izkustvom na polju ljudske prosvete. A. Ž.

Rokotvorni pouk.

Vse potrebščine za

KNJIGOVEŠTVO IN KARTONAŽO

dobite najceneje v trgovini

„ŠAGRIN“ dr. z o. z.

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 6.

(nasproti Hotela Union.)

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v poredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. — Najmanjši znesek Din 5·—.

NOVA ŠOLSKA TABLA

dvojna, na škripcih, se ugodno proda. Ponudbe **na upravo U. T.**

ZGODOVINSKO UČNO SNOV,

ki jo predpisuje novi učni načrt, dobite v J. Nerat: **„Zgodovinski čitanki“**, ki jo je založila Učit. tiskarna v Ljubljani. Cena je 15 Din.

UPRAVA POPOTNIKA

ima več nevezanih letnikov Popotnika na prodaj do leta 25/26 à 20 Din od leta 25/26 à 50 Din. Dalje ima posamezne številke vseh letnikov à 5 Din kom na razpolago.

UPRAVA ZVONČKA

ima več vezanih in nevezanih letnikov na prodaj in sicer bolše vezane à 60.— Din, navadno vezane à 45.— Din in nevezane à 30.— Din. Dalje ima nešteto posameznih številk vseh letnikov à 3.— Din komad na razpolago.

Z LAHKOTO DOSEZATE DOBRE USPEHE PRI POUKU,

ako imate uvedene ročne zemljevide kulturnih skupin, katere je izdal Učit. dom v Mariboru. Izšli so sledeči: I. Pohorje s Kozjakom, — II. Slov. gorice s ptujskim in dravskim poljem, — III. Prekmurje z Medjimurjem, — VI. Celjska kotlina s Spodnjim slov. Posavjem, — V. **Ljubljanska in Mariborska oblast** (Slovenija). Cene znižane.

Šolske zvezke po konkurenčnih cenah, iz najboljšega papirja **s pivnikom**

izdeluje Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Učiteljstvo opozarjamo, da naj uvede te zvezke v šole in naj zahteva v trgovinah

zvezke Učiteljske tiskarne.

Zvezki se prodajajo v korist „UČITELJSKEGA KONVIKTA“ v Ljubljani in „UČITELJSKEGA DOMA“ v Mariboru.

Glavni in odgovorni urednik Ivan Dimnik v Ljubljani. Za oglasni del odgovarja **Rado Grum** v Ljubljani. Izdajatelj: UJU — poverjeništvo Ljubljana, odgovarja **Andrej Skulj** v Ljubljani. Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani; zanjo odgovarja **France Štrukelj** v Ljubljani.